

lahko poješ ljudem: kmetu se godi slabo, kmet trpi, kmeta se izkorišča. Vse tvoje pridige ne bodejo mnogo pomagale. Ako pa poveš v številkah, koliko dolga ima kmetški stan, potem mora sleherni človek izpoznati, da je treba te grozovite razmere predrugačiti. Številke nam označijo najboljše resnični položaj.

Kmetški naši prijatelji, čitajte torej sledeče vrstice natanko!

V deželah, kjer imamo redno zemljiško knjigo, to je na spodnjem in zgornjem Avstrijskem, v Salzburgu, na Štajerskem in Koroškem, v Tirolu in na Predarlberskem, na Moravskem in v Šleziji, obsegajo zemljišča skupno 16 milijonov 756 tisoč in 886 hektarjev (1 hektar je 10.000 kvadratnih metrov). Od tega odpade na latifundijsko posestvo 5.796.487 hektarjev, to je 34,6%; na skupna zemljišča odpade 8.653.512 hektarjev, to je 48%; ostala zemljišča, ki obsegajo 2.706.887 hektarjev, padejo na velike in male kmete. Glasom štetja leta 1902 je bilo v poljedelstvu in gozdarstvu skupno 9.070.668 oseb uslužbenih. Od tega jih je bilo posestnikov ali najemnikov 3.424.016 ali 37,7%, družinskih članov 4.389.405 ali 48,3% uradnikov in nadzornikov 69.951 to je 0,7%, hlapev in dekel 1.187.296 ali 13,3%. Že te številke nam jasno dokazujejo, da je na deželi veliko premalo delavskih moči, da bi morala biti torej prva skrb državo, popečati se odločno s poselskim vprašanjem.

Vsako leto pride v tehi deželah okroglo 10 tisoč kmetov na boben. Leta 1905 se je sodniško-dražbenim potom prodalo 10.723 posestev v vrednosti čez 68 milijonov kron...

Dolgovi kmetov pa znašajo čez 8 milijardev kron. To se pravi, čez 8.000 milijonov kron! En milijon je 1000 krat 1000. Ena milijarda pa je 1.000 milijonov, to je torej 1.000 krat 1.000 krat 1.000. In ako vzamemo to svoto osemkrat, dobimo število kmetškega dolga!!!

Leta 1905 se je zvišal dolg na zemljišču za čez 470 milijonov kron. Sprejelo se je 162.291 hipotekarnih posojil v znesku čez 819¹/₂ milijonov kron. Od te svote se obrestuje okroglo 37¹/₂ milijonov z nad 6%-nimi obrestmi. Vkljub varnosti se mora večina s 5 do 6% obrestovati. Obrestno breme znaša čez 400 milijonov kron; narašča pa vsako leto za 10 milijonov kron...

Človeku se kar meša, ako čita te grozovite številke. Res, norec ali lopov mora biti človek, ki trdi, da se kmetu dobro godi. Država, kje si? Ali ne čutiš tvojo proketo dolžnost, pomagati kmetškemu stanu? Le zdravo kmetijstvo je dobri temelj državi!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Lojze Spindler, bivši socialni demokrat, poznejši urednik nemškega lista, poznejši urednik klerikalno-prvaške „Domovine“ in sedanji urednik liberalno-brezverskega „Narodnega lista“, — kje si bil v času nemirov? Zakaj si se skrival na kolodvoru in v Brenčičevi krčmi? Zakaj je tvoj list le druge v nesrečo hujškal, ti pa si ostal za pečjo? Korajža velja, kaj-ne da, Lojze?

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dopisi.

Ponikva ob južni žel. Dragi „Štajerc“, večkrat sem te že prebiral in pregledoval, pa žalibog, kakšnega dopisa iz Ponikve se pa nisem našel nikdar. Ne vem, ali smo mi tukaj na Ponikvi sami zaspanci, da svet ne ve nič od nas. Kakor vidim je tukaj zelo razširjeno klerikalstvo; to se vidi iz tega, ker gospod kaplan je rekel, da letos ne pojde po pšenični birmi ker je huda suša; pa nekateri ki so mu tako srčno udani, so pa rekli: kaplan je ubog, mu moramo pa po sile dati. Tu to je bil od vsake okolice eden, pa ne da bi bili to samo možje ampak tudi mladeniči in so fehtali od hiše do hiše in kateri ni hotel data je pa rekel da je pogubljen. Ako se ne bodo poboljšali ti pobožneži, še bodem pa več spregovoril od njih.

Mladenič iz Ponikve.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dragi „Štajerc“! Kakor Ti je znano, da pri nas nobeden časniki ne poroča o neredu, kateri se godi proti kmetškemu

stanu. Torej Te prosimo, da Ti nekoliko Tvoje čitatelje obvestiš, kako se v bogemu davkoplačevalcu od mlečozobnih hujšakcev, kateri imajo le nekoliko prepričanja od svoje norosti, čast in poštenje jemlje. Napravila se je 27. kimovca t. l. pri Sv. Jurju od požarne brambe veselica na čast 20 letnice ustanovitvenja pevskega društva, tudi ob enem v čast 60 letnice vladanja našega cesarja; ta veselica je čisto drugi pomen imela, kakor se je reklo. V prvi vrsti se je napadalo v poprečno vse, kar je naprednega mišljenja in kar ne trobi v rogatih kateri držijo celo stvar v temi. Znano Ti je, da imamo tukaj občinskega predstojnika slovenskega Nemca, kateri je ob enem v rodu z „Pašalikom“ iz štrigovske grabe in Terbegofske občine, pri katerem je bila pred kratkim časom frišna preiskava od orožnikov. Ta Nemec se je močno v svojem govoru zlagal. Celo čez našega vladarja. Opisal je slavnostni jubilejni spreved, ki se je vršil meseca junija t. l. v prizučnosti cesarja na Dunaju, ter omenil, da vladar ni nobenega drugega naroda nagovoril, kakor slovenskega, ko so Kranjci mimo pavilona prikorakali. Zavoljo tega pravi tudi Nemec, da je naš slovenski jezik tudi cesarju najljubši in se mora toraj le vsaki tega poslužiti; dalje je govoril ta imeniten govornik, da vsa druga društva nič ne veljajo na slovenskih tleh, kakor ravno le društva teh podreptnikov. Drugi slavnostni govor je imel že dolgo poznani hujšak Bosina; pač pa njegov govor ni bil slavnostni, ampak popolnoma le hujškanje proti naprednikom, kateri niso pri „kmečki zvezi“ in „mladeniškem društvu“. Tudi je napadal učitelje zaradi šolskega petja. Narbolj nikakova pesem od sladkega vinca mu ne gre v glavicu, katero učijo učitelji iz pesmarice otroke v šoli, katero pesem pa je visoki mož Slomšek sam rad prepeval; mislim da gospodje učitelji se držijo svojega predpisa in znajo vendar razsoditi, kaj je za mladino pohujšljivega in grešnega. Nekdaj je bil to največji greh, ako bi se mladina na kakovi veselici zbirala, ali danes je ravno narobe, ker morajo že šolarice zvečer priti na veselico in pa proti jutri domu iti; in to lahko vsaki čitatelj razsodi, kako je to dandanes za našo mladino strupeno. Nekdaj se je govorilo od naših učiteljev, kako grozen odgovor bode dajal vsaki stariši od svojega hišovanja in bode ga Bog za ojster račun tirjal. Dandanes ne slišimo več teh besed, ampak, kateri stariši ne pristopijo k tej današnji druhalji svojih otrok, ta so od teh voditeljev imenovani „liberalci“ in „nemčurji“ in še Bogve kaj le za ena fantalinske imena pristavljajo... Kakor je že nekoliko znano, da se je to leto ustanovilo vojaško veteransko društvo, kar je za naše obrekovalce grozen meč v srce. Ne znajo si nikjer mira najti, da bi na vse mogoče načine to društvo poteptali in osramotili, ker je ustanovljeno od takih oseb, kateri imajo popolnoma prepričanje o gospodarstvu in od vsega težnja na svetu, in se ne dajo vsakemu smrkolinu za nos peljati v njihove mreže; to tudi biti ne sme, ker to društvo je le od višje vlade dovoljeno se ustanoviti in potem mirno v tem živeti.

Gorica pri Ptuj. Ko sem šel po svojih potih neko nedeljo skoz Gorico je bila ravno veselica „izobraževalnega društva“, katero je ustanovil neki prvaški študent; ker sem imel obilo časa, sem se podal gor proti znanemu prvaškemu županu Vodošek, na čigar vrtu je bila veselica. Ko stojim nekaj časa tako med ljudmi, kar zašumi med ljudmi: „Župnik se pelja“. Res, čez nekaj časa pridriči koleselj, na katerem se je peljal župnik, mogočno pušče cigaro liki turškemu paši; mogočno je stopil z voza in stopal bahato v sobo. Pač davaš prečastiti „lep“ vzgled ljudem. A tedaj, ko je „kje“ kaj za dobiti pod „palec“, tedaj ti je pa dober kmetič. G. Župnik, to si bodemo zapomnili, kdaj si nas preziral. Kmetije, kdaj pride zopet „beračiti“ po župniji, pokažite mu vrata, in dajte mu čutiti, da Vi tudi razumete njegovo ravnanje. Tistega društva, s katerim je toliko truda imel tisti golobradi študentek, bi pač bolje bilo, da bi ne bilo nikoli zagledalo belega dne, kajti odkar je to društvo v Gorici ni božjega miru. Kodar greš, povsod slišiš po vasi prepire raznih strank. Tukaj se grozi kakšen privrženec „črne suknje“ naprednemu možu, da ga bode dal v „Filpos“, pardon „Slov.“ Gospodarja“ in tako se ta pesen nada-

luje, da pride do resnih osebnih razporov in vsega tega je kriv prvak, ker draži miroljubne napredne može. Toliko za danes, drugokrat več.

Tujec, ki vse vidi, sliši in si zapomni.

Sv. Bolfenk v Slov. Goricah. Sram bodi vas „hinavske pobožne“ Bolfenske klerikalce, da se še v „Slov. Gospodarju“ hvalite, kako sijajno se je meseca avgusta t. l. slavnostno odkritja spominske plošče dr. Muršeca vršila; resnice pa ne upate pisati, da ste se pretepali, streljali in so si od vas tolovajsko napadeni naprednjaki, z revolverjem oboroženi, komaj življenje rešili, nadalje kako se hvalite kako radi imate svoje gospe duhovnike in se pritožujete, da sicer precej mladeničev nosi mladeniške znake, a jako mnogo jih je kojih prsa ne kinča krasni „katoliški S. M.“ znak. Vaša ljubezen do gosp. duhovnikov je tako velika, da ste na primer na povelje župnika Ilesiča, ker je bilo njemu v korist in sovražnikom v škodo, za glažek vina, piva ali frakl šnopsa — z mirno vestjo krivo prisegli — in s tem svoj najdražji zaklad — dušo, satanu prodali, poštene farane po krivici preganjali, preklinjali in njim celo — s smrtjo grozili! Gorje takim ljudem na smrtni posteli, ker nima nobeden duhovnik pravice, jim dati za ta vnebojijoči sodomski greh svete odveze, dokler niso popolnoma poravnali sovražnikom napravljene škode!! Ali vas ne peče vest? Iz ljubezni do sedajnega gosp. župnika jemljete vi Bišanci, naprednemu učitelju M., ki je gotovo boljši kristjan kot vi „kmečki zvezarji in krščansko-socialni kurzovci“, po vsej sili šolsko zemljišče in sadonosnik, kar je bila že od nekdaj lastnina njegovih prednikov. Rajni gospod dr. Muršec so to šoli šenkali, vi pa sedaj siloma proč jemljete. Ja, ja, ni več svetosti prisege, testamentov! Ko bi rajni gospod tudi vedeli, kako zlahko in častilce imajo in kako sramoto jim sedajni gospodar rojstne hiše dela, bi se razjokali in ne pustili v njo spominske plošče vzdati. Skoraj neverjetno, a vendar popolnoma resnično je, kar si Ti, dragi „Štajerc“, pred kratkim o surovi bandi „katoliških“ mladeničev, krščansko-socialnih kurzovcev in udov ali odbornikov „katoliškega izobraževalnega društva“ pisal. Izobraženi (?) mladeniči, pretepači na dan Muršecove slavnosti, zavoljo tatvine zaprt Čermjanec, katerega oče — rihtar je hodil s Perkovo in Gajserco nad Tebe, dragi „Štajerc“, a si vse vkup nagral, posebno vi predsednik društva Fr. K. iz Biša na noge in pridno naročajte in nosite „katoliške“ mladenške „S. M.“ znake! Saj so dandanes tudi največji pretepači, prešestniki in prešestnice — najboljši kristjani, če le nosijo katoliške znake in so v raznih društvih in bratovščinah. Kmečka zveza, bodi ponosna na svoje somišljenike, ki so tako hudobni, da se jih domačini, sosed in Ptujčani grozno bojijo zaradi njihove maščevalnosti in surovih napadov. Hvala Ti, dragi „Štajerc“, da se ne bojiš pisati čiste resnice o pobožnih Bolfencih!

Vuhred. — Dragi gospod urednik! Zgrabim pero z desno roko, porinem ga v črnilo in Vas pozdravim čez hrib in dolino. Ko sem bral predzadnje število „Marburgerce“, sem si mislil, o ti ferdamana auha, to pa tudi ni mus sein biti, to se mora hitro popraviti. S povzdignjenimi tacami Vas prosim, ponatisnite v Vašem cenjenem listu sledeče punkte. 1. Ni res, da sem hotel polnoletnost doseči zavoljo tega, da mi „Štajerc“ ne more mojo mokroušesnost naprej očitati, ampak stvar je taka. Meni gre presneto trda za ljubi denar. Zatoraj smo ustanovili v Remšniku ob državni cesti velikansko posojilnico. Zdaj pa čakam da bodo tamonjši kmetje vanjo nanosili denarja, katerega si hočem potem izposoditi; zato pa moram biti polnoleten. Zastopite? Tak je baj. 2. Ni res, da bi bil videl na živinskem sejmu vole, ki so večji od mene, res pa je, da sem bil jaz največji med njimi. 3. Ni res, da bi mi gospod marenberški sodnik, ko sem v njegovi kanceliji kadil kakor rauhfrank, bil rekel, naj si raji kruha kupim, res pa je, da me je gospod sodnik iz kancelije napodil, da se je kar kadilo za menoj, in sem se močno čudil, kako je to mogoče, če človek predi vleče, pa se vžadi kadi. 4. Samo to je res, da jo bom prej ko slej popihal v Prago k babici Slaviji.

Tam pa brez skrbi se fajfa kadi, Oj ti ferdamana auha ti.

Kenibus nos?